

5.SINIF 1. YAZILI

YAZILI HAZIRLIK ÇALIŞMASI

FEN BİLİMLERİ

1. Güneş'in özellikleri ile ilgili verilen cümlelerden doğru olanın karşısına "D" yanlış olanın karşısına "Y" yazınız.

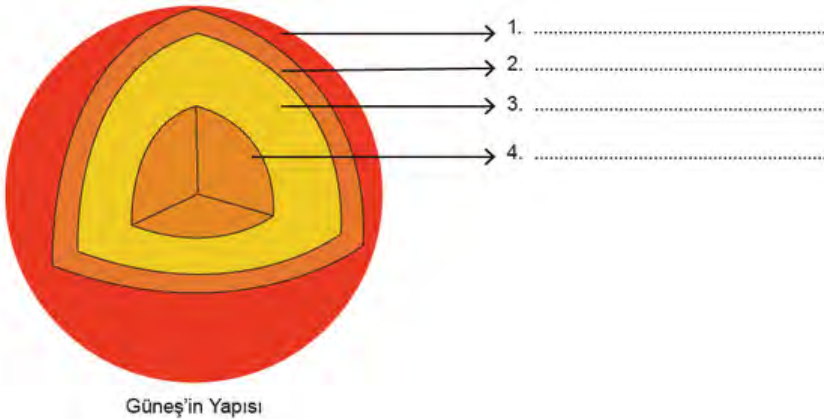
- (.....) Güneş küre biçiminde yıldızdır.
- (.....) Güneş katmanlardan oluşur.
- (.....) Güneş bir yıldızdır.
- (.....) Güneş de Dünya gibi katmanlardan oluşur.
- (.....) Güneş, Dünya'nın etrafında eliptik bir yörüngede dolanma hareketi yapar.
- (.....) Güneş, Dünya ve Ay'dan daha büyüktür.
- (.....) Güneş'in şekli küreseldir.
- (.....) Güneş kendi etrafında saat yönünde dönme hareketi yapar.
- (.....) Güneş'in yapısında gazlar vardır.

2. Ay, Dünya'nın etrafında sürekli olarak dolanım hareketi yapar. Bundan dolayı Dünya'dan görünen kısmı sürekli olarak değişir ve Ay'ın evreleri oluşur.

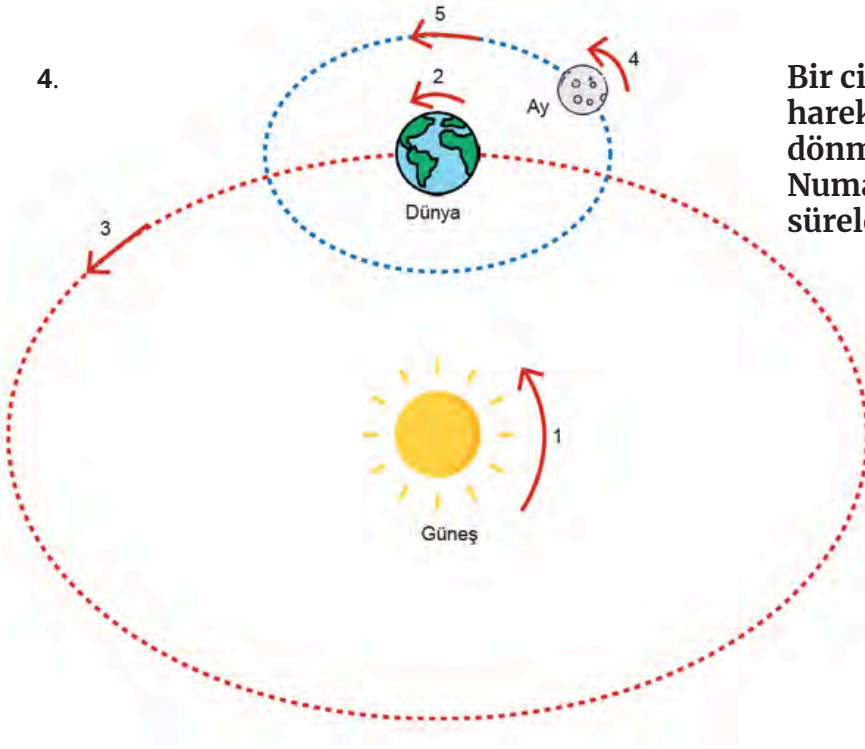

Güneş, Dünya ve Ay şekilde verilen konumdan bir hafta sonra Ay'ın Dünya'dan görülen şeklini aşağıda verilen boşluğa çiziniz.

3. Görseldeki boşlukları doldurunuz.

4.

Bir cismin kendi etrafında dönmesine dönme hareketi, başka bir cismin etrafında dönmesine ise dolanma hareketi denir. Numara ile gösterilen hareketlerin türünü ve sürelerini yazınız.

5. Tabloda verilen bilgiler hangi gök cismine ait ise onun altındaki kutucuğa "X" işareti koyunuz.

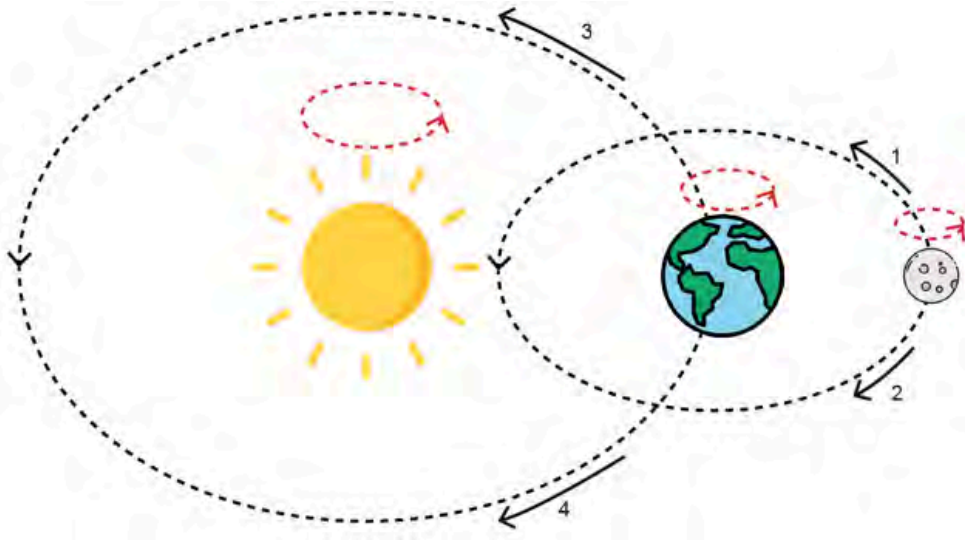
	Dünya	Güneş	Ay
• Dünya'nın etrafında dolanır.			
• Güneş'in etrafında dolanır.			
• Dünya'dan bakıldığında hep aynı yüzü görülür.			
• Küresel şekildedir.			
• Kendi etrafında dönme hareketi yapar.			
• Saat yönünün tersine döner.			
• Doğal ışık kaynağıdır.			
• Katmanları vardır.			
• Dolanma hareketi yapar.			
• Güneş sisteminin parçasıdır.			

6- Küreye Büyük tür Krater Rüzgar Yağmur İncedir Dört Dör t yüz

Aşağıda Ay ile ilgili yapılan açıklamalardaki boş yerlere kutulardaki sözcüklerden uygun olanını yazınız?

1. Ay'ın geometrik şekli benzer.
2. Dünya'nın çapı Ay'ın çapının yaklaşık katıdır. Yani Dünya Ay'dan.....
3. Güneş'in çapı Ay'ın çapının yaklaşık katıdır.
4. Ay'ın yüzeyinde meteorların çarpması sonucu farklı boyutlarda çukurlar bulunmaktadır. Bu çukurlara adı verilir.
5. Ay'ın atmosfer kalınlığı Dünya ile karşılaştırılınca yok denecek kadar..... Atmosferin bu kadar ince olmasından dolayı.....,gibi hava olayları görünmez. Bu yüzden Ay'ın yüzeyi, meteor çarpması gibi dış etmenler olmadıkça değişmez.

7.

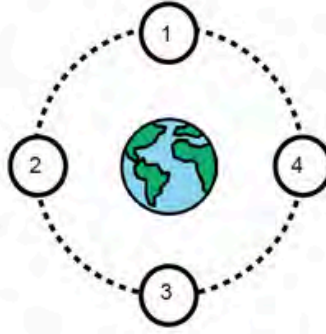
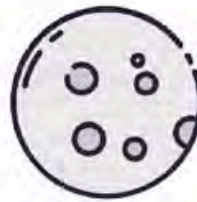
Yukarıdaki görsele göre, tabloda verilen ifadeler doğru ise D'yi, yanlış ise Y'yi işaretleyiniz.

		D	Y
1	Ay, 1 yönünde Dünya etrafında dönme hareketi yapar.		
2	Ay, 2 yönünde Dünya etrafında dolanma hareketi yapar.		
3	Ay, 1 yönünde Dünya etrafında bir tam tur attığında geçen süre yaklaşık olarak 30 gündür.		
4	Ay, kendi etrafında soldan sağa doğru dönme hareketi yapar.		
5	Ay, kendi etrafında batıdan doğuya doğru bir tam tur dönme hareketi yaptığında geçen süre yaklaşık olarak 30 gündür.		
6	Ay, Dünya ile birlikte 4 yönünde dolanma hareketi yapar.		
7	Ay, Dünya ile birlikte 3 yönünde Güneş etrafında dolanma hareketi yapar.		
8	Ay, Dünya ile birlikte 3 yönünde Güneş etrafında bir tam tur dolanma hareketi yaptığında geçen süre yaklaşık 365 gündür.		

8.

Şekil I

Yeni ay
aİlk dördün
bSon dördün
cDolunay
d

Şekil II

Şekil I'de verilen görseldeki numaralarla Şekil II'de verilen Ay'ın evrelerine ait harfleri eşleştiriniz.

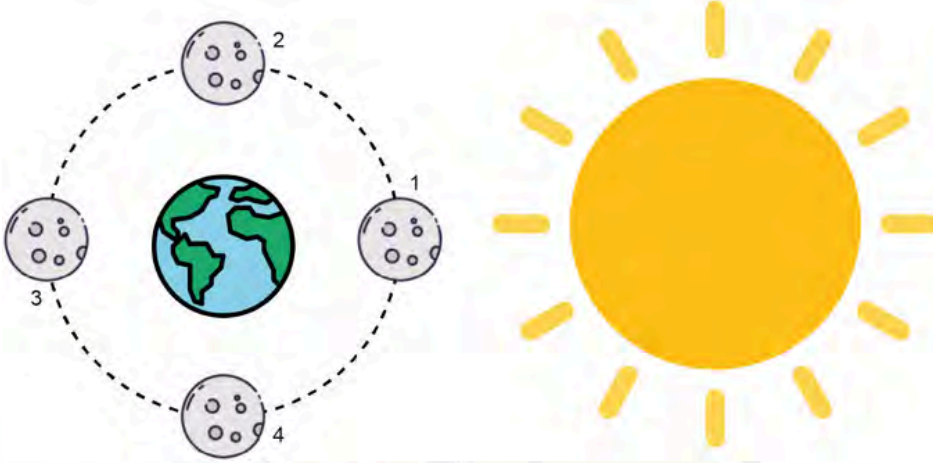
9. Ay, Dünya'nın etrafında sürekli olarak dolanım hareketi yapar. Bu hareketi sırasında Ay'ın Dünya'dan görünümü sürekli değişir.

Ay'ın, Dünya'dan görünümü

Ay, Dünya'dan şekildeki gibi görüldüğü tarihten iki hafta sonra Güneş, Dünya ve Ay'ın birbirine göre konumunu aşağıda verilen boşluğa çiziniz.

10.

Görselde verilen Ay'ın ana evrelerine göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız?

1. Dünya'dan bakan bir insan ilk dördün evresini kaç numarada görür?
2. Dünya'dan bakan bir insan son dördün evresini kaç numarada görür?
3. Dünya'dan bakan bir insan hilal evresini kaç numaralı evreler arasında görür?
4. Dünya'dan bakan bir insan şişkin ay evresini kaç numaralı evreler arasında görür?
5. Mart ayı'nın 10. gününde 3 numaralı Ay'ı gözleyen biri 31 Mart günü kaç numaralı evreyi görür?

CEVAP ANAHTARI

1. D, D, D, D, Y, D, D, Y, D

3- 1) TAÇ 2) RENK 3) IŞIK 4) ÇEKİRDEK

- 4- 1) Güneşin kendi etrafında dönmesi- 25 gün
2) Dünya'nın kendi etrafında dönmesi - 24 saat
3) Dünya'nın Güneş etrafında dolanması- 365 gün 6 saat
4) Ay'ın kendi etrafında dönmesi- 27 gün 8 saat
5) Ay'ın Dünya etrafında dolanması- 27 gün 8 saat

5.

	DÜNYA	GÜNEŞ	AY
Dünya'nın etrafında dolanır.			X
Güneş'in etrafında dolanır.	X		X
Dünya'dan bakıldığında hep aynı yüzü görünür.			X
Küresel şekillidir.	X	X	X
Kendi etrafında dönme hareketi yapar.	X	X	X
Saat yönünün tersine döner.	X	X	X
Doğal ışık kaynağıdır.		X	
Katmanları vardır.	X	X	X
Dolanma hareketi yapar.	X	X	X
Güneş sisteminin parçasıdır.	X	X	x

6. 1. Küreye, 2. Dört , büyüktür, 3. Dört yüz, 4. Krater, 5. İncedir, yağmur, rüzgar

7.

		D	Y
1	Ay 1 yönünde Dünya etrafında dönme hareketi yapar.		x
2	Ay 2 yönünde Dünya etrafında dönme hareketi yapar.		x
3	Ay 1 yönünde Dünya etrafında bir tam tur attığında geçen süre yaklaşık olarak 30 gündür.	x	
4	Ay kendi etrafında soldan sağa doğru dönme hareketi yapar.	x	
5	Ay kendi etrafında batıdan doğuya doğru bir tam tur dönme hareketi yaptığında geçen süre yaklaşık olarak 30 gündür.	x	
6	Ay Dünya ile birlikte 4 yönünde dolanma hareketi yapar.		x
7	Ay Dünya ile birlikte 3 yönünde Güneş etrafında dolanma hareketi yapar.	x	
8	Ay Dünya ile birlikte 3 yönünde Güneş etrafında bir tam tur dolanma hareketi yaptığında geçen süre yaklaşık 365 gündür.	x	

8. 1 - c, 2 - a, 3 - b, 4 - d

10. 1) 2, 2) 4, 3) 2-1 ve 4-1, 4) 2- 3 ve 4-3, 5) 2

1) Aşağıda verilen kelimeleri kullanarak boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

küre	yıldız	dönme	soğuk	parlak
sıcak	ısı	gaz	dolanma	ışık

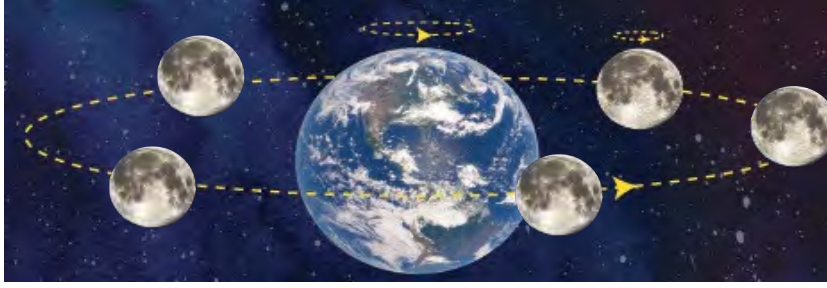
1. Yeryüzündeki yaşamın kaynağı olan Güneş, birdır.
 2. Güneş, sıcak lardan oluşur.
 3. Güneş çevresine ve yayar.
 4. Güneş kendi etrafında hareketi yapar.
 5. Güneş şeklindedir.
 6. Güneş'in olan bölgelerine Güneş lekesi adı verilir.
2. Demet Öğretmen fen bilimleri dersinde Güneş'in yapısı ve özellikleri konusunu işlemektedir. Güneş'in içine 1.300.000 tane Dünya'nın sığdığını söylemesi üzerine öğrencilerin bu duruma çok şaşırdığını görmüştür. Öğrencilerden biri "Öğretmenim biz Güneş'e baktığımızda bu kadar büyük görmüyoruz." demiştir. Öğretmenin öğrenciye vereceği uygun cevap ne olmalıdır?

3. Bir öğrenci ödevi için 5 hafta boyunca her gün Ay'ı gözlemlemiş ve gözlemlediği şekilleri bir kâğıda çizmiştir. Ödevine başladığı tarihte son dördün evresini gözlemleyen bu öğrenci, 5. haftanın ilk gününde de yine son dördün evresini gözlemlemiştir. Bu durumun sebebi nedir?

4. Türkiye Uzay Ajansı'nın Ay yolculuğu için görevlendirilen uzay gemisinin mürettebatlarından Ozan ve Volkan teknik arıza nedeniyle Ay'ın farklı noktalarına iniş yapmışlardır. Bir hafta boyunca birbirlerini aramış ve sonunda Ay yüzeyinde bıraktıkları ayak izleri sayesinde birbirlerini bulmuşlardır. Ozan ve Volkan'ın ayak izleri yardımıyla birbirlerini bulmalarının nedeni nedir?

5-Dünya, kendi etrafında dönmekte ve aynı zamanda Güneş'in etrafında dolanmaktadır. Peki, Ay'ın da hareketli olduğunu biliyor muydunuz? Ay'ın kendi eksenini etrafında dönme ve Dünya'nın etrafında dolanma süresi birbirine eşittir. Eğer Ay, Dünya etrafında dolanırken kendi etrafında dönmeseydi ne gibi bir sonuçla karşılaşırıldık?

6-Güneş, Dünya ve Ay küresel şekle sahip, farklı büyüklükte ve hareketli gök cisimleridir.

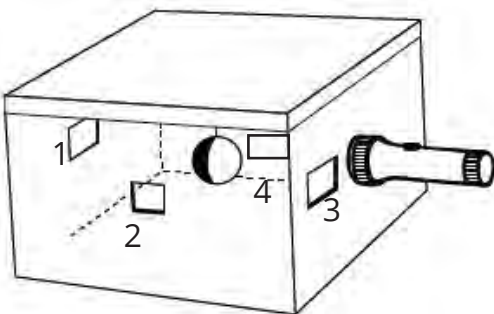
Aşağıda I, II ve III numaralı resimlerdeki meyveler Güneş, Dünya Ay'ı temsil etmekte olup; IV ve V numaralı resimler bu gök cisimlerinin hareket yönlerini göstermektedir.

Güneş, Dünya ve Ay'ın büyüklükleri ile dönme ve dolanma yönleri dikkate alındığında tablo nasıl doldurulmalıdır? (Dönme veya dolanma hareketi yapmayan gök cisimleri tabloda uygun yerlerde boş bırakılacaktır.)

	Büyüklükleri	Dönme Yönleri	Dolanma Yönleri
Güneş			
Dünya			
Ay			

7-Öğretmen sınıfa getirdiği ayakkabı kutusunun bir yüzüne el fenerinin geçebileceği büyüklükte delik açmış ve el fenerini bu deliğe sabitlemiştir. Daha sonra kutunun kapağının tam ortasına bir ip yardımıyla pinpon topu asmıştır. Pinpon topuyla aynı yükseklikte olacak şekilde kutunun dört bir tarafına delikler açmış ve bu deliklere birer numara vermiştir. El fenerini yaktıktan sonra numara sırasına göre deliklerden bakarak gözlemledikleri şekilleri çizmelerini istemiştir. Haydi, siz de bu etkinliği yaparak gözlemlerinizi çizip bu durumu açıklayın.

1	2
3	4

8-Aşağıdaki kutucukların içinde bazı ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerden uygun olanları cümlelerdeki boşluklara yazalım. (Kelimeleri birden fazla kullanabilir veya hiç kullanmayabilirsiniz.)

Kalın	Dört Hafta	Sıcaklık Farkı	Sıcaklık Eşitliği	Çekirdek	Sekiz	İlk Dördün
Teleskop	İnce	Dolunay	Güneş	Dünya	Dört	Son Dördün
Sıcak	Ay'ın	Kendi	Hilal	Yapay	Dönme	Yeni Ay
Güneş Lekeleri	Soğuk	Şişkin Ay	Dolanma	Doğal	Bir Hafta	Bir Ay

1. evresi Ay'ı bir bütün olarak gördüğümüz tek evredir.
2. Takvimde kullanılan "ay" kavramı etrafında dolanma süresidir.
3. Ay kendi etrafında..... ve Dünya etrafında hareketi yapar.
4. Dünya'nın tek uydusu Ay'dır.
5. Ay'ın ve evreleri Ay'ın 1 tam dönüşünde 2 şer kez gözlemlenir.
6. Güneş'in en iç katmanına denir.
7. Güneş üzerinde bulunan lekeler Güneş'in daha bölgeleridir.
8. Güneş'in kendi etrafında döndüğü sayesinde kanıtlanmıştır.
9. Ay ara ve ana evreler olmak üzere toplam evre geçirir.
10. Ay'ın birbirini takip eden ana evreleri arasında kadar bir zaman vardır.
11. Dünya'ya en yakın yıldız

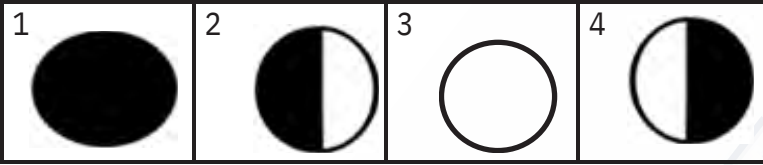
CEVAP ANAHTARI

- 1) 1 - yıldız 2- gaz 3- ısı, ışık 4- dönme 5- küre 6- soğuk
- 2) Uzaktaki nesnelerin gerçek boyutlarından daha küçükmiş gibi algılanmasıdır.
- 3) Ay'ın dört ana evresi vardır ve iki ana evresi arasındaki süre bir haftadır. 4. Hafta bittikten sonra ana evreler aynı sırayla tekrar gözlemlenir.
- 4) Ay'ın atmosferi çok ince olduğundan Ay'da yağış ve rüzgar gibi meteorolojik olaylar görülmez. Bu yüzden Ozan ve Volkan'ın ayak izleri kaybolmamıştır.
- 5) Ay, Dünya etrafında dolanırken kendi etrafında dönmeseydi o zaman Ay'ın farklı yüzlerini görebilirdik.

6)

	BÜYÜKLÜKLERİ	DÖNME YÖNLERİ	DOLANMA YÖNLERİ
GÜNEŞ	II	V	V
DÜNYA	III	V	V
AY	I	V	V

7)

Ay Dünya etrafında dolanma hareketi yaptığı için Güneş ışığını yansıtan yüzeyinin büyüklüğü konumuna göre değişir. Bu durum Ay'ın Dünya'dan farklı şekillerde görülmesine sebep olur.

- 8) 1.dolunay 2. Ay - Dünya 3.dönme-dolanma 4. doğal 5. hilal-şişkin ay
6.çekirdek 7. soğuk 8. Güneş lekeleri 9.sekiz 10.1 hafta
11 Güneş